

СТАНОВИЩЕ

От: **доц. д-р Пламена Златева**
секция „Интегрирани системи”, ИСИР – БАН

Относно: дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по професионално направление 4.4. „Науки за земята” (География на населението и селищата) към Катедра „Регионално развитие” на Геолого-географски факултет при СУ „Св. Кл. Охридски”.

Основание за представяне на становище: участие като член в научното жури по защита на дисертационен труд, съгласно решение на Факултетен съвет № 5/31.05.2016 на Геолого-географски факултет и Заповед № РД-38-383/08.06.2016 на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски”.

Автор на дисертационния труд: **Клавдия Димитрова Маркова**
Тема на дисертационния труд: **„МИГРАЦИОННАТА ПОЛИТИКА НА БЪЛГАРИЯ И МАЛТА ВЪВ ФОКУСА НА СЪВРЕМЕННИТЕ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА”**

1. Информация за дисертанта

Клавдия Димитрова Маркова е зачислена на докторантура на самостоятелна подготовка по професионална направление 4.4. „Науки за земята” (География на населението и селищата) към Катедра „Регионално развитие” на Геолого-географски факултет при СУ „Св. Кл. Охридски” със Заповед на Ректора № РД-20-834/12.05.2015, считано от 10.05.2015 до 10.05.2018.

Клавдия Маркова е придобила магистърска степен по „Право” от Варненския свободен университет "Черноризец Храбър" през 2005.

Нямам преки наблюдения по отношение на изпълнението на индивидуалния докторантски план.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на Клавдия Маркова е разработен в рамките на 227 страници и се състои от списък на съкращенията, увод, изложение в три глави с изводи, заключение, предложения по темата, приноси, списъци на използваните литературни източници и приложения, включващи анкетна карта и описание на основните държави източници на миграционната вълна към Европа. Посочено е използването на 191 литературни източници, от които 18 български, 48 чуждестранни, 66 нормативно-правни актове (8 международни, 22 на ЕС, 36 национални) и 57 интернет адреса с информация. За по-добро представяне на изложението в дисертацията са включени 15 таблици и 28 фигури.

Представената дисертация разглежда изключително актуални за съвременното общество въпроси, свързани с противодействие на незаконната миграция, обезпечаване охраната на външните граници на Европейския съюз, гарантиране националната сигурност на европейските страни и особено на България и Малта.

Обект на дисертационния труд е политиката на България и Малта в условията на непредвиден и неконтролируем миграционен натиск към Европа. Предметът на изследването е свързан със сравняване на правните, институционални и организационни миграционни действия на България и Малта във фокуса на политиката на Европейския съюз и отделните държави-членки, с конкретна насоченост към непридружените деца-мигранти от групата на уязвимите лица. Целта на дисертацията е логична. Поставените задачи са пряко свързани с успешното реализиране на поставената цел. Правилно са формулирани основната теза и ограниченията. Използваната методология е съвременна и адекватна на изследването.

Клавдия Маркова показва задълбочени теоретични познания и широк практически опит по изведените и дискутирани в дисертацията миграционни проблеми. Поставените задачи са решени добросъвестно и с разбиране.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Коректно са описани причинно-следствените връзки между войните, миграцията и демографията. Направена е конструктивна характеристика на свързаните с бежанците международни актове и организации.

Задълбочено са анализирани миграционния натиск и възникналите предизвикателства пред възможностите, политиките и сигурността на Европейския съюз, България и Малта.

Компетентно са изяснени правната рамка и процесуалните стандарти при международна закрила на непридружени деца. Разгледан е съществуващият инструментариум за анализ процедурата за международна закрила и удовлетвореността на непридружените непълнолетни лица.

Проведено е емпирично изследване за да се определи удовлетвореността от пребиваването в България и Малта на непридружените непълнолетни лица. За целта е разработена анкетна карта с въпроси, които формират четири тематични групи. Получените от анкетата резултати са анализирани коректно, професионално и с висока степен на разбиране на разглежданите проблеми.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд коректно са формулирани следните приноси, свързани с изпълнението на поставените цел и изследователски задачи:

1. Направени са пет предложения за конкретни изменения и допълнения на правни норми в действащите нормативни актове и бежанското право.

2. Извършен е аналитичен анализ на международните, европейски и национални законодателства и са разширени познанията по тяхната приложимост във фокуса на съвременните предизвикателства.
3. Анализирани са бежанското право на България и Малта, техните политики, изяснени са основни фактори, които затрудняват процедурите по предоставяне на убежище и международна закрила, направени са изводи за развитостта на процеса на бежанското право и възможността му за въздействие върху миграционните проблеми, като въз основа на това са изведени и препоръки за усъвършенстване на мерките.
4. Разработена и апробирана е методика, индикаторна рамка и инструменти с правила, препоръчителни за спазване при провеждане политиката за интервюиране на мигранти, в това число и непридружени малолетни и непълнолетни лица за повишаване ефективността и резултатността.
5. Проведено е изследване за нивото на удовлетвореност на непридружените непълнолетни лица в България и Малта.

Определям заявените приноси като научно-приложни и приложни. Приемам на базата на представената разработка и приложените публикации, че приносите са лично дело на дисертантката.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По дисертацията Клавдия Маркова е посочила 3 публикации:

1. Маркова, К. Институционална политика за бежанците, Наука, образование, сигурност, НБУ, С., 2014 (на английски).
2. Маркова, К., Migration Policy of the European Union and the Member States and the Risks to Economic and Security, Сборник от 5-th International Conference on Application of Information and Communication Technology and Statistics in Economy and Communication (ICAICTSEE-2015), УНСС (на английски).
3. Маркова, К., Геодемография и мотивация за миграция, доклад по Проект за университетска научна проява /форум/ № НИД НП-9/2015 на тема Обучението и изследванията по икономика на отбраната и сигурността – настояще и бъдеще, УНСС (на български).

Публикациите са самостоятелни, което потвърждава личния принос на дисертантката за получените научно-приложни резултати и формулираните предложения за намаляване на миграционните проблеми в България и Малта.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът отговаря на поставените изисквания като отразява в пълнота съдържанието на изследването, получените резултати и основните постижения на дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Независимо от посочените положителни страни на дисертационния труд към дисертантката могат да се отправят следните критични бележки и препоръки:

- Структурата и четимостта на дисертацията можеше да бъдат по-добри, ако някои подробни описания бяха оформени като приложения.
- В бъдещата си изследователска работа да бъде по-конкретна при формулиране на своите твърдения и по-прецизна в цитирането на използваните литературни източници от Интернет.

Към дисертантката имам следните въпроси:

- Какво мнение има относно бъдещето на споразумението между ЕС и Турция за връщане на икономическите мигранти? Каква оценка може да даде за изпълнението на подписания протокол между България и Турция за реадмисия на незаконните мигранти?
- Как е уреден въпросът реадмисия на незаконните мигранти в Малта?
- Как оценява като юрист политиката на ЕС по прилагане на бежанското право и какви неотложните мерки трябва да въведат за намаляване на миграцията?

8. Заключение

Предложеният дисертационен труд на тема *„Миграционната политика на България и Малта във фокуса на съвременните предизвикателства“* представлява задълбочено научно изследване. Поставените цел и задачи са постигнати. Получените резултати имат важно практическо значение за държавните институции и заинтересованите организации с оглед усъвършенстване работата по противодействие на незаконната миграция, обезпечаване охраната на външните граници на ЕС и гарантиране националната сигурност на България и Малта.

Всичко това ми дава основание убедено да заявя своята **положителна оценка** за представения дисертационен труд.

Дисертационният труд, отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за прилаганото му и Условията и реда за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в СУ „Св. Кл. Охридски“, поради което препоръчвам на Уважаемото жури да гласува за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ на **Клавдия Димитрова Маркова** по професионално направление 4.4. „Науки за земята“ (География на населението и селищата) към Катедра „Регионално развитие“ на Геолого-географски факултет при СУ „Св. Кл. Охридски“.

08.08.2016
София

Подпис:

/доц. д-р П. Златева/